

Womhaj Bóh!

Cišto 31.
30. julija.

Lětnik 9.
1899.

Serbske njedzelske kopjenka.

Wudawaju so kóždy sobotu w Smolerjez knihicziščezerni w Budyschinje a so tam dostacž so sčtwórtlětnu pšchedplatu 40 np.

9. njedzela po štwj. Trojicy.

Dapostolske skutki 9, 4.

Saule, Saule, jšto pšesčezěhasch ty mje?

Dwanacze mužow bě šebi našch luby Snjes sa wuczomnikow wustwolil. Čzi dyrbjachu wschitzy šwěru na wschě jeho šłowa kězbowacž, na njeho hladacž, so wschitzy po nim šwuczič a šłozicž, so móhli pošdžišcho jeho wuczbu do wscheho šwěta rosniješ a wschón šwět wo tym powuczič: „Našch Jesuž je tón wěrný šbóžnik. Wón je i njebjěš šem i nam na šwět pšišchoł, so chzyl wschěch hrěschnych čłowjekow wošbožicž.“

Našch luby šbóžnik bě kóždeho i nich i tym šłowom i šebi wołal: „Šój sa mnu!“ Woni pak běchu na jeho šłowo hnydom wscho šwoje wopušcžili: šwojich domjazych, šwoje džělo, šwoju wješ abo město, a běchu sa nim šchli, woštachu pak tež šwěru pšchi nim šwoje žiwe dnj, kóždy hacž do šwojeje šbóžneje šmjercže.

Wschitzy čzile jeho wuczomnizy běchu dotal i čzicha žiwi byli, pobožni, šměrni ludžo, kotřiž běchu so se šwojeju rukow džělom žiwili, jeni i rybyłojenjom, drusy i nēcžim druhim. Sa žaneho wot nich njeby nicžo pšchemožnje čzežke bylo, so temu Snjesej pšchistowaršicž a pšchi nim šawostacž.

Se Saulom pak, kiž pošdžišcho Pawoł rěkašche, so hinašcho šta. Tón bě wschón do žyła hinašchi čłowjek, dnžli wschitzy drusy Snjesowi pošli.

Tónle Saul čzehujesche něhdy po ščěrofej drošy do Damaska a mějesche wokolo so žyłu čzřjodu šwojich i brónjemi wubrónjenych pomoznikow. Šchtóž na tehole i hordym čzólom wschěm šwojim do přědka šahateho Saula pohlada, tón jemu se šameju woczow wuhlada, so i njeju hněw šapasche, kaž žiwy woheń, so bě wón šašlobjenny čłowjek, naduty, wschón pošny hidženja a njeiščezělstwa.

Na wschěch tajkich mějesche wón šwoje šłoby, kiž do Jesuža wěrjachu a šwojeje koleni pšched nim šhibowachu; jich chzysche wón šajecž a dacž škónzowacž, duž bě šebi wot šwojich wyschšich měšchnikow dowolnosč wuprošyl, so šměl wschěch tajkichle wěrjazych šajecž. — Šako tamneho woboheho Šchczěpana škamjenjowachu, mějesche Saul na tymle jeho škónzowanju šwoje žiwe wješele, a myšlesche mjelcžo pšchi šebi: Tajkile kónz dyrbjal kóždy mječ, kiž do Jesuža wěri a jeho sa šwojeho wěrneho šbóžnika čzesči. Ša pak chzu hižo hladacž, so wschěch, kiž sa Jesužom šlědža, poražu a do čzista šlažu.

Šlej, tajtele mějesche wón šwoje myšle. Bóh pak a našch šbóžnik mějesche i nim šwoje do wschitka hinašche myšle. A jštož šebi Bóh šmyšli, to wón i wěštosčzu wuwjedže. Šeho wola dyrbi so štajnje štacž. Našch luby šbóžnik pak bě šebi runje tuteho pšesčezěharja šwojich wěrjazych šhladał, so chzysche šebi i njeho praweho wěrneho šwědka šczinicž; runje tónle čłowjek dyrbjesche jemu pomhacž Bože kralestwo twaricž, dyrbjesche se šahorjenym duchom přědowacž a jemu wóšišcho šwědczič, dnžli něchtó drubi. Tónle čłowjek, kiž tam i wóhnjom a i mjeczom

wšchěch wěrjazych pschesczěhajsche, tónle jeho saslobjeny nje-pscheczel dyrbjesche bo dacz woczishez, skludzić, dyrbjesche bo swuczić, sjawnje i hłošom předomacz: „Jeniczki Jesuś je našch sbóžnik! tón sam jeniczki naš i hrěcha a se smjerczi wumozí, naš horje k Bohu do jeho njebjesow domjedze a nam tam swoju sbóžnoscz i hnadu sdari.“

Luby, hdy bychmoj mój wo wschej tutej powjeszci ženje žaneho słowczka sasklyšaloj njebyłoj, dyrbjaloj šebi wěsče prajicz: „Do nihdy na šwěcze možno njeje, so móhl i tajkeho krejlačneho człowjeka žadny wěrny Šhrystuśowjy počol a sahorjeny pschpowjedat jeho mēra nastacz. Tajkile sažrany, kušaty wjell na hndy do žaneho Šhrystuśoweho stadla šobu nješlucha, tajkile saslobjeny był saměsče naj-njekničomneho człowjeka dyrbjal Bóh sferje pschiciz sa jeho šle a bjesbóžne skutki wukhostacz, jeho i czelom a i dušchu sfašycz, dofelz šo jeho šle skutki k Bohu wo wjeczenje hacz do šameho njebjia i hłošom wołaja.“

Ty šnadz był hišcže dalsche słowczko pschistajil a rjell: „Tajkhole njekničomneho człowjeka dyrbjal Bóh sferje pschiciz sa jeho šle a bjesbóžne skutki wukhostacz, jeho i czelom a i dušchu sfašycz, dofelz šo jeho šle skutki k Bohu wo wjeczenje hacz do šameho njebjia i hłošom wołaja.“

Alle tola šezini šebi našch Bóh i tuteho Saula šwojeho Pawola, i tuteho škažerja šwojeho šwědka, pschetož našch Bóh je dobrocziny. Wón ma spochi i nami šwoje dobre nam wužitne myšle. Šohož ma hižo smjercz wscheho w šwojej mozy, teho wón šamej smjerczi wutorhne, a wczimi teho, kiž bē hižo dawno wschón semrjety. Takle je šo se Saulom štuło. Tón pak, kiž jeho wožimi, bē našch Šnjes, kiž je živy do wěcznosczje.

Lazara je něhdy našch Šnjes i rowa wuwolał; šo tón i rowa živy wuńdže. Tamnym wětram a móřskim žolmam je našch Šnjes pschikasał: Wjelczęze! a morjo woczichny, wuczomnikow wutrobny pak šobu i nim.

Towle pak našch sbóžnik tuteho saslobjeneho Saulowemu bjesbóžnemu czinjenju i jenym dobom kónz šezini, jemu i jenym rasom jeho šlu wolu šlemi, jeho hordu myšl šrašy, šo tam Saul na šemi ležesche, kaž i Bóžim njewjedrom šraženy. Alle tole jeho šraženje bu sa njeho prawy šdobny špoczatk wscheho jeho noweho žiwjenja.

Do předka dyrbi šo człowjek dacz wot šwojeho Šnješa wschón šporasycz, šo tam pokorny a šlaby psched nim lezi, kaž poteptany czet oik, halle po tym budže wón šhmany, šwojemu Šnješej wschón i wutrobu šlužicz. Pawol šam pak je to pošdžišcho dopošnal a i wješelej wutrobu wušnal: „Mi je šo hnada a šmilnoscz dostała.“ To je wón tehdy wušnal, jako bē do wschitka dopošnal, šo je Jesuś saměsče wschěch człowjekow wěrny sbóžnik, kiž chze wschěch wosbožicz, kofsiž do njeho wěrja a šo na njeho špušcžeja. Tajkim chze wón šwoje wěczne žiwjenje špožczicz.

O, tajki je tole sa naš šrašny tróšcht: Še móhl Pawol něhdy pschi šwojim sbóžniku a wot njeho hnadu, sbóžnoscz dostacz, tónle hacz dotal njekničomny pschesczěhar, je šebi i njeho našch Šnjes tajkeho šwojeho pošohnowaneho pošla šezinił, je nětko šawěrnje nam wschēm wěste: Naš žadny, kiž bē dotal šabludženy, a kiž bē i hnady wupadnył, njeje hižo wschón šhubjeny, ale naš wschěch džerzi šebi našch sbóžnik se šwojej ruky a mozu, džerzi naš se šwojej lubošczu, a chze šebi i nej naš wschěch kaž i wušdu k šebi šezahnycz, pschi šebi wukhowacz a šdžerzecz. Wschón našch hrěch chze nam wón wodacz a jón kaž do šameho morja podnurič.

Šhwalba budz tebi sa to data, Šnježe Jesu, ty našch luby sbóžniko, a našch najlubošnišchi dušchowpscheczelo! Šamjen!

Pschecziwnizh našeho sbóžnika w nowym testamencze.

(Pofracžowanje.)

Pschitkad sa rošwuczenje pišmawuczenych je stawina wo dwanaczelětnym Jesuśu w templu.

Jesuś je šrjedza mjes pišmawuczenymi najšerje w jenym tych pschitwarow, kiž wokoło templa štejachu; pschetož w templu šamym šo wuczicz nješmjedžesche. Wuczerjo a šchulerjo šedžachu; wuczerjo na powyšchenym mēsče, šchulerjo k jich nohomaj. Tak šhdajche Pawol k nohomaj Šamaliela. Wuczenje bēsche rošrēcžowanje. Wuczer pschedpołži šchulerjej praschenje, wo kotrymž mēšesche šo tutón rošžudzić. Tež šchulerjo šmēdžachu šo praschecz, kaž dwanaczelětny Jesuś, nad kotrehož hłubokimi praschenjemi šo wschitzy pschitomni špodžiwachu.

Šišanje bēsche šakajane. A tola nješmjedžesche žadny šchuler wot wuczby wotšupicz; wón dyrbjesche ju dospolnje w pomjattu šdžerzecz. Šo by šo te dozpiło, dyrbjesche šo pilnje wuknycz. To šta šo psches pscheklyšchenje a wospjětowanje. Na tute waschnje bu wuczba wobšhowana a dale data. —

Šišmawuczeni bēchu pola luda jara widžani. Wěštrojo, wótzojo, wódžerjo buchu mjenowani. Wot šwojich wuczobnikow žadachu šebi najwysche czesčzenje. Nan a macz štejachu našad.

Nan je, tak woni wuczachu, šyna do šwěta pschijnježl, jeho wuczer pak, kiž jeho mudrošč wuczzi, wjedže jeho k žiwjenju w tamnym šwěcze.

Wo šwojej wažnoscz mējachu po tajkim wulke mējenje. Čhedza teho dla tež wschudžom wušnamjenjeni bęcz. Žadaja šebi, šo bychu šo na hašach šrowili, šo by šo jim počesčžowanje šjawnje wopofašalo. Pschi hoščzinach šo rad na hornje mēštna šhdachu. Tež w šchulach chžychu přenje mēštna mēcz. Woni šhodža rad w dolhej draščje a šhwalbu wot druhich šebi rad lubicz dadža.

Šišmawuczeni šo w nowym testamencze hušto i šarisejštimi hromadže mjenuja. To njeje pschipadnje ale šta šo i wotpohladanjom. Woni hromadže wišaja. Pschetož w Šhrystuśowym čašak wjetšcha šicžba pišmawuczenych šarisejštim pschiklyšesche. Šako šarisejšty nochzedža šo i wědomošczu špokojicz, ale chzedža ju do škutka štajicz. Woni nochzedža jenož wuczeni bęcz, ale tež prawi. Teho dla řeta druhdy w pišmje: pišmawuczeni mjes šarisejštimi.

Na šarisejškich a pišmawuczenych wobroczi šo Šan šichženil je šwojim pokutnym předomanjom. Tón Šnjes jich w předomanju na horje jako jeneho waschnja wosnamjeni. Matth. 5, 20. Wo šadžerženju wobeju pschecziwo Šanej Luk. 7, 30 tón Šnjes jenak šudži. Šatrašchaza „bēda“ teho Šnješa Matth. 23, 2—29 tež wobemaj placzi.

Wjazy křocz šjednocžichu šo pišmawuczeni a šarisejšty k wojowanju pschecziwo temu Šnješej. Woboji žadaja šebi wot teho Šnješa šnamjo. Matth. 5, 1. Woboji škorža, šo Šnješowi wuczomnizy našawki šrašchich šjedžerža. Woboji šo hōřšcha, šo tón Šnjes i žlonikami a hrěšnikami wobšhadža. Tak nješku pišmawuczeni w powšchitkomnym lēpschi hacz šarisejšty.

Tola šu tež šhmanišchi mjes nimi, kiž sahorjeni psches duchamōžne šłowa teho Šnješa je šprawnej wutrobu pola njeho powuczenje pytaja. Matth. 8, 19 chze jedny pišmawuczeny Šnješ wuczomnik bęcz. Šahorjenoscz sa tuteho wuczerja, kotryž jeho wē wobšchěrnosczzi a hłubokosczzi wjedženja dalošo pschetrjechi, a kotrehož řeczje šu njewuhafniwe šaczishez na njeho czimile, nuczi jeho, šo mjes jeho wuczomnikow pschijecz dacz.

Tón Šnjes jeho njewotpošaja, ale wón jeho křucze a šhutnje na šamošapřeczja pošne žiwjenje w šwojej šlužbje pošaja a napomina jeho, šo by šo přjedy hišcže šwěru pruhowal. —

Druhi žada šebi wot teho Šnješa powuczenje wo puczju k sbóžnosczzi. Mēni wón tola, šo móže šebi psches wěste škutki škutki sbóžnoscz šaklyžicz. Tón Šnjes šupi šo na jeho štejnischczo a pošaje jeho na šakon. Tón pišmawuczeny wotmolwi na šaložku 3. Mōjš. 19, 18. Tola k šwojemu šamolwjenju hnydom pschistaji to praschenje: „Šchtó je mój bližšchi? Š tym chze wón prajicz, šo njejašne šłowo „bližšchi“ šašnemu dopjelnenju šakonja šadžewa. Tón Šnjes pak pošaja a rošjašni jemu na pschirunanju wo šmilnym Šamariskim, šo je kōždy jeho bližšchi, kiž jeho pomozy potřjeba.

Šedny druhi pišmawuczeny šjawnje šwoje špodžiwanje nad křótkim a šašnym wotmolwjenjom teho Šnješa na praschenje po najwjetšchej šakni wupraji. Wón šo teho šaczishezja wobřocz nje-mōže, šo ma tón Šnjes prawo. Šaj, wón pschida, šo je wopofašanje

luboszeje k Bohu a k bližšiemu se smyšlenjom, słowom a skutkom wjele waznišche, hacz swonkomne skutki n. psch. wopory. Swjetełeny nad tutym wopofajnom wernoščeje tón knjes praji: Ty njejsk daloko wot Božeho kralestwa. Jedyn i najblawnišchich pišmawuczenych bješche Gamalid. Wón je najwjetschi i pišmawuczenych židow a mějesche wulku nahladnošč. Powjeda ho, so je wutupjenje Jerusalema dočakał a dolhi čzaš pschedhnda wnhofeje rady byl. Wo tym, sčtož ho nam wo nim powjeda, a po jeho sadžerženju pschecziwo Prétrowym předowanju wo horjestanjenym Khrystuŭku ťda ho swobodnišchich nahladow bycz, hacz bč to wot njeho jako pišmawuczeneho wotečakacz. —

Powjeda ho, so je ho w tujelach w Molemais, i pohanstimi wobrasami pschonych, kupal, dale ho powjeda, so wón sygl i wobrasom trjebajche a tež, so wón pschecziwo wučerjam druhich wučebow móž naložowanu mčcz nochzysche. Tutych swobodnišchich nahladow je tež rada, pschetož wona pschecziwo Prétraj po jeho mčnjenju wufudži. Nowym wučebam napschecziwo wón wotečakacz radži. Pschetož je-li wona wot Boha, je napschecziwojenje njehódne, je pak wot čłowjelow, njeje naloženja wošebiteje mozy trjeba, dokelž dyrbi swojeje njewernoščeje dla kónž wšacz; psches naloženje mozy mohła ho sterje roššchěrič hacz podtlóčizč.

Hacz je ho pschi tym dohycza abo jahinjenja kšesčizianstwa nadžal, to i jeho słowow spótnacz njeje. Jeho rada na žadny pad i pscheczelneho smyšlenja pschecziwo kšesčizianstwu njewuŭhadža. Jeho mčrnošč porno dživim hidženju jeho towaršchow w radži spodobny saczišchcz čini. Kak widžany a wazny wón bješche, wopokaže słowo, kiž ho po jeho kmjerczi husto kšyschěsche: „Wo tym, so je rabbi Gamalid wumrjel, njeje žana krašnosč saŭonja wjazny, tež čzištosč a šđeržliwosč je i nim wumrjela.“

Pišmawuczeni dželachu ho do dweju schulow, kotrejuz kudnikaj bješhtaj Hillel a Schammai. Schula Hillela wufnamjeni ho psches mišosč w praschenjach saŭonja.

Tej schula Schammaja njepscheczelizny napschecziwo stejesche, kiž bješche njesczerpliwischa a kručzišcha. Hillel pak mějesche wjazny pschewižowarjow hacz Schammai.

Košdžel wobeju stronow ho najjažnišcho pokaja w nahladach wo dželenju mandželstwa.

Schammajowi pschewižowarjo chzychu dželenje mandželstwa jenož pschidacz, hdyž bješche ho lamalo; Hillelowi pschewižowarjo dachu tež druhim pschiczinam placzič. Wo wutupjenju templa a swjateho mčsta psches Tita a po rošpróschenu israelskeho luda psches wufasnje kšezora Hadrijana, kiž tutón po njesožowym sběžiu Bar Kochby wuda, bješche skutkowanje pišmawuczenych, hdyž tež niž žyle horjesbėhnjene, dha tola jara wobczěžne. Erne dalewjedženje saŭonskeho wuŭladowanja bješche w rošpróschenu nimale njemóžne. Njedyrbjesche tuto wazne kublo šhubjene hieč, dyrbjesche ho sbytk hromadžieč a napišacz. To ťta ho w drugej položizy drugeho lčstotka po Khrystuŭkowym narodže. Knihaj, kiž nahladny židow w Khrystuŭkowym žiwjenju a saŭonju wopschija, je Thalmud.

(Potracžowanje.)

Kak by žiwj?

(Potracžowanje.)

K čzemu to wjedže, to na tym widžimy, so tak jara na kšuzobnych pobrachuje. S wotkal to pschidže? S teho, so ničto wjazny kšuzič njecha. — Wnhoko won chzedža starichi je swojimi džeczimi. Mčsto teho, so pschi prėnim saplakanju džješca žaloščca, ťšto i džješca budže, by lėpje bylo, šebi rošpomnič, ťšto chze Wóh i njeho scžimieč psches kwoju kšeczenizu. Wón chze wješče i nim najwjetsche won, pschetož wón chze jo kwoje džeczjo scžimieč, a hdyž je to džeczjo wjele modlitwow, wón jemu sawutlicž njeda ani čželnje ani duchownje. Słóž modlitwy dyrbjało to prėnje bycz, ťštož nasche džeczjo pschi sacžehnenju do domu sažlyšchi — a to šebi my duchowni wošebje na kšeczenim dnju pschewemy. Niž to, kak ho wasche džeczjo pšezjele abo kak jo woblecacze abo ťšto to džeczjo nješe, dyrbjało wasche myšle do kšeczenizy tak wobjimacz, ale, hdyž je wšchitko na wazny pucz pschihotowane, wufpewajče kšeczeniski kšerlušch, kajkiž macze jón we waschich spėwarškich.

Tak tež njedyrbjala po kšeczenizy hoščizina najwaznišcha bycz, ale teho džješca a maczerje čželne a duchowne derjehicze, kajtež ho w modlitwje wuprošny. To scže hižo maczeri winoščzi, kotraž dyrbi i wjetšcha domach wostacz a kotraž njeby wo kšeczenizy kwojeho džješca hewak mčla hacz wobczěžne hošposhne a kuchniške

starosče. Hdyž je Wóh maczeri žiwjenje šđeržal, je to hižo pschicžiny došč, ho w kšeczenim domje Bohu džakowacz a jeho kšwalicž a duž by ho kamo wot ho rošhnało, so ho kmóšija i maczerju modla. Hdy by tak wera bóle k swojemu pravu pschisčla, potom by tež drugi hošč wuhnaty byl, kotryž ho w swojej pohanstkej draščje runje k kšeczenistemu dnjej seńdže, mjenujzny pschiwera. Sčto njewjedža maczerje a baby do hlupych bajtow a potajnistwow, prjedy hacz je ho džeczjo narodžilo a na kšeczeniski dženi ho hiščeje něščto „wošebiteho“ pschinješe. Wołanje džješca, njeschitnosč kmótra — to ma wšchitko něščto rčacz. To wšchak mčhl ho šmejo nimo teho hieč, ale ta wčž ma tež swój kšutny boł. Hdyž ho tež malo wot teho weri, čłowjek tola psches tajke hlupce powjedanje do njemera a dwėlowanja pschidže a hdyž je pschiwera w domje, je to suamjo, so je duch Khrystuŭkowy wučahnył. A to njepschinješe jenož dušchi sčtodu. Kak někotra mloda macz, kotraž šwėrnje nad mlodym džješczowym žiwjenjom štražowasche, je do štyšnosčeje a njemera pschisčla, hdyž někajka tajka wšcheczenika pschitrejchi. S tym stej diwe čłowiskej žiwjeni na dobo sčtodu počezpiles.

Dyrbja-li wopravdže hnydom čžemni duchoj wołoko džješczoweje kolebki lčacz — sawolajčeje tola radšcho Božeho jandžela, so by pschi kóžku naschich džeczzi štražowal.

III. Wocžehnenje a schula.

Sčto i džeczzi budže, ničto i wštosčju prajieč njemóže a njeje do žaneje čłowjeczeje rufi položene. Hacz i pupka kšezjaza róža narodže, na kotrejž móžesch kwoje wješele mčcz, abo prut, i kotrymž ho džeczzi kšostaja, to leži w kamej Božej ruzny. To je wulke kšamopschewbėhnjenje, hdyž starichi rjeknu: „Tak kaž my, dyrbjeli wšchitny kwoje džeczzi woczahnyč.“ — Tajke wnhofe rččeje pak móžesch husto kšyschěcz. Madawł woczehnenja je tajki kšutny a čžžki, so k njemu pschede wšchėm wšchėdna modlitwa a prawa mudrosč kšuschatej.

Duž kmj hižo k jara waznemu dnyfej dšchli, mjenujzny k temu praschenju na kšwėdomnje: „Modlišch ho tež sa kwoje džeczzi? Sčto chzesch wot kwojeho woczehnenja woczakowacz, hdyž šebi kam kwojej kšablazej wutrobje a kwojej wopacžnej woli radžieč dawasch?“ To je tola njewėšty sałožk! Gudžo šu, kotkiž šu tak wot kšamolubosčeje čžwilowani, so psches žyle jich woczehnenje ta sašada dže: moje džeczzi dyrbja bycz kaž ja.

Napschecziwo temule, do žyła njekšesčizianstemu nahladej, praji mi nashonjena macz: „Moje hrėchi kmj ja pola mojih džeczzi dwóžny sažo namakala“, a šprawne wutrobny w tymle wješče prawym wobkėdžbowanju wernošč słowa kšwateho pišma wobkručženu namakaja: „Sčtož je ho i čžela narodžilo, to je čželo.“

„Šabluko daloko ťchtoma njepadnje“ — a někoti starichi šu hakle psches njeporadžene džeczjo k pravemu pšnacžu kwojih hrėchow pschisčli. Čžim jažnišcho šrudnu wernošč herbowaneho hrėcha na džeczoch wobkėdžbujesch, čžim pschijomnišcha ho džeczžaza wutroba sa šly pschiklad pokasuje, čžim čžeziche je samolwjenje ja nana a macz. A kak lóhko móže ho na tajkej džješczowej dušchi něščto kšahč. „Šly pschiklad kšy dobre waschnje.“ Hdyž to nashonjenje wobkručžuje, potom je prėnja pschikšuschnosč staricheju, ho psched džeczimi derje hladacz. Kajki to saczišchcz na džeczzi čžini, hdyž ho starichi psched jich woczomaj hnevnje wurčžuja abo šebi w domjazny sarjadowanju napschecziwo rčča, mčsto teho so bychu ho podpjerowali? To ho njeda samolwicž, hdyž nan džeczjo někajkeo smylenja dla kšosta a wone pschi maczeri pomozy namaka. Hdyž dyrbi w mandželiskim žiwjenju pschesjenosč knježieč, to wošebje wo woczehnenju džeczzi placzi, a hdyž ma w tym jedyn druhemu něščto porokowacz, njech to Bože dla psched džeczimi njeczini, ale druhdže, hdyž to džeczzi njekšyscha.

Sčtož pak ma ho na swučenym woczehnenju wošebje wuštajieč, je to, so ho i woczehnenjom pschepošdže šapocznje. Wny šnajecze to słowo wo ťchtomje, kotryž ho šhibuje, kaž dolho je mlody. S wjetšcha pak dacze wy kwojim džeczjom i jich njepošluschnosčju bėhacz hacz do schuliskeho čžaka. Potom dyrbi na dobo wšchitko hinašche bycz, a hdyž ho pschewėnjenje k lėpschemu bėrny po šastupjenju do schule njepokasuje, potom ho wučerjej na njeprawe waschnje wina dawa. Luby pschecželo, hdyž ho njerjad juntróč psches polo čžehnje, potom tež njebudžesch ja jedyn dženi i tym hotowy, jón swutorhacz. Tak daloko njekmėsch pschicž dacz. To je tež njeprawda pschecziwo džeczjom, hdyž ho žada, so dyrbja ho na dobo teho wostajieč, ťštož kmėdžachu tak dolho njekšostane čžimieč. Njeje to wjele lóžo a špomóžnišcho, hdyž ho

njerjad i dobom i korjenjom wutorchnje? A temu pať je hižo w přenich žiwjeńskich lětach s'kladnosće. „Najtež džeczi woczehnjesch, tajke masch je posbžischo.“ Sdyž je to wěro, placzi to wošebje wo přenim džeczatstwie. S czežka budže džeczjo, kotrež njeby hižo jako czešchne džeczjo hwoju wolu a wobužnosć mělo, cžemuž dyrbi so rosomuje napšchecziwo stupacz. Niczo so bóle njemjeczi, hacž hdyž ty najmjenschim džeczom, „najmlóbschim“, wschitko pschepuschčisich, dokelž džě „rosuma hišchje nimaja.“ A tola maja cži mali runje sa to dobry pomjatk, schtož so jim bjes khostanja pschepuschčizi, a kať dyrbja starschich pschimacz, so bychu jim wolu wostajili. Schtož je so junkrócž sakomdžilo, so da i czežka sažo dobre sežinicž. Duž je to prawidlo: „Ty njemóžesch sahe došč i woczehnjenjom sapoczecž.“

Wot teho pať jenož njewotwižuje, hdy so i woczehnjenjom sapocznje, ale tež kať so woczehnjenje s'jaduje. A pschi tym husto najwajnišche pobrachuje: k woczehnjenju h'uschu so nje-pscheměnjaza krutošč — a schto wona je, wo tym njech so tu rošjapnjenje da: Pschi krutoščzi rosumi so i wjetšcha, so džeczjo prawje wjele puřow dostanje. Duž dostanjesch husto, hdyž so na džeczjo wobczějujesch, to wotmolwjenje: „Ach, kunes fararjo, hdy byšchje Wy wjedžal, kať hym teho hólza bil!“ Haj, luby pschecželo, hdy by i bicžom samym cžinjene bylo, potom by hebi tajki dopořas woczehnjenšeho khumšcha derje lubicž dať. Ale my wam s'jawnje wusnajemy, so nam husto pschi tajkich rěčach psches wutrobu kať a my bychmy najradšcho sawolali: D ty wbohe džeczjo!

Ty njemóžesch džeczjo jenož hlupc bicž, ale móžesch jo tež psches wjele bicže sařatke a s'wjerdžene sežinicž. Bicže njedyrbjało přeni předk woczehnjenja byč, ale posledni. Čłowjet dyrbjał so najpředy praščecž, hacž so džeczjo hinal khostacz njehodži, předy hacž ruku i bicžu posbchjesch. Na to dyrbja wošebje nahli ludžo kěžbowacz a hdyž h'wiate piřmo radži: kždy čłowjet budž njespěschny i hnewej, móže so derje pschistajicž: tež njespěschny i bicžu. Sawěsće tež tudy čłowski hnew njecžini, schtož je psched Bohom spodobne. Tón sbžnił so teho řuroweho wotrocžka prařcha: „Čžeho dla bijesch ty mje?“ Žolosečenje wascheho, w bolosčach so wijazeho džěšča tole porokowaze prařchenje na wasche h'wědomnje staji. A schto by husto prawe wotmolwjenje bylo? Dokelž je džeczjo w hwojej njeschitnosći něschto s'čonzowalo, rostamalo abo pjenjesch s'hubilo. Čžeho dla sařudžič jo k kruzščemu khostanju? — Mi je so wo řurowym nanje powjedalo, kotryž hwoje džeczjo woprawdže hubjene s'bi — a čžeho dla? Wón běšche runje krumu pschedal, a žid placžesche i papjerjany mi pjenjesami. Wone wostachu na blidže ležo, i kotremuž móžesche 3 lětne džeczjo pschicž. Nan i wikowarjom hišchje kručž h'obu džěšche a jako so wróczi, namala papjerjane pjenjesch do tyřaz kusčiččkow rostorhane. Nětko prařchaj so luby čžitarjo: schto běšche wina, džeczjo abo nan? To je tola žalošna njepřawda, kotraž i njebjesam wola.

(Potracžowanje.)

Wschelate i blista a i daloka.

— Žně řu so po žylej Łužicy sapoczale. Wóh tón řnjes je řjany m žitam narosč dať. Sdyž budže so wschitko řjane domoj křowacz, budža so najšchi ratarjo řjanych žnjow wjeřelicž mōž. W Blótach je Bohu řel hinal. Psches powodžjenja je wscha nadžija na žně s'nicžena. Woda je řyna, kotrež řu sa tamnišchich wobydlerjom najwajnišchi wunoschť žyleho lěta, wotmjeřla. Wobydlerjo řu teho dla tež i wulkeho džčela w najh'ubjeschich wobstejnoscžach, dokelž řu hižo w poslednich lětach psches wodu wulku schodu cžerpjecž dyrbjeli. Tam budže wyschnosč i pomozu sařrocžicž dyrbjecž, so by wulkemu hubjenstwu sadžewala.

— Gustav-Aldolfski řwjedžen budže so najřerje w Michalskim tydženju w Naležach řwjecžicž. Na řerbškim kemschenju budže řnjes řarať Gólcž i Budyšchinka a na němskim řnjes řekundarius řabler i Budyšchina přědowacz.

— W Ssmjecžezach pola řamjeřza so w bližšich cžaru ewangelska kapala natwari, dokelž je tam ewangelske wobydlerstwo křetro rostko. Gustav-Aldolfske towarštwjo je nowe řwadže nahladnu podpjeru pschis'wolilo.

— 10. njedželu po řwjatej Trojizy, jako na tym dnju, na kotrymž so na wupuřčenje měřta řerusalemu spomina, so we wjele wopřadach kollekta sa miřionštwjo mjes židami hromadžuje. Wopřebiteje domolnosče wot wyschnosče sa kollektu trjeba njeje. Sdyž so

kollekta s'bera, tam njech křeschčijenjo se řmilnej a cžucžiwěj wutrobu na wbohi židowski lud spominaja, kotryž je so, něhdy wot Boha wuswoleny, do cžěmnosče a bluda sařchnył a na řwoje wumoženje cžaka.

— Mjes tym, so našch lubowany křěžor w polnóžnym morju pucžowasche, pschewywasche křěžorka i řwojemu woczěřstwjenju w Berchtesgadenje. Sdyž so wona tamny tydžen wukhodžowasche, so wona njesbožownje wobřuny. Pschi tym je řebi schodu sežinila, haj řamo piřaja, so je řebi nohu řamala. Wjazy njedžel budže tracž, předy hacž budže noha sažo wuhojena. Wóh tón řnjes čžył dacž, so by wona sažo polnu cžičosč namakala.

— W tym měřazu řu sažo wučerjo i wojeřškej řlužbie řwolani. Wučerjo měřachu hacž dotal hromadže 20 njedžel jako wozazy řlužicž. W přenim lěče měřachu 10, w druhim 6 a w poslednim 4 njedžele řlužicž. Tole řluženje wotpoczowasche na postajenju křěžorstwoweho wojeřšeho řakonja wot 2. meje 1874, po kotrymž móža so ludowi wučerjo a kandidatojo wučěřstwa po křóřšich hacž hewal řwucženy m wuwucžowanju sažo domoj puschčicž. Tole postajenje w tutym lěče posledni křócž placzi. Pschetož po wufajni wot 27. januara 1895 je 10 njedželške wuwucženje pomšchitkownje na polne lěto pomšchene a i dobom je so postajilo, so tónle řakon i lětom 1900 wschudžom do mořy řtupi. Tež hižo w tych lětach do 1900 běšche wučěřškim kandidatom, kotřiz je řeminara wustupichu, dowolene, so móžachu jako jenolětni dobrowólniřy řlužicž, tutu domolnosč pať je jich jara malo wužilo. Pschicžina, jo wučerjo tejele s'kladnosče wužili njeřřu, drje je i wjetšeho džčela w tym ležalo, so jim řředki pobrachowachu, wulke wudawki jenolětneho dobrowólniřstwa njeřč. Čžim cžěřšcho budže nětko sa wučerjom wot noweho lěta, hdyž woni nětko wjazy řwobodneje wole nimaja a hdyž dyrbja bjes prařchenja řwoje lěto řlužicž. Džiwajo na tónle njedostatť je drje předawšchi wójniřki ministr Bronsart je Schellendorf w křěžorstwonym řejmje wěšče wuprajil, so so cži wučerjo, řiz njemóža wojeřštu řlužbu řami placžicž, so lěto wot řtata řđeržja, i tym pať pravo dobrowólnikow řhubja. Tucz i njeřměžja ani řchnórki w řrajnych barbach, řnamjo dobrowólnikow wopřecž a maja kaž druř wozazy lěto řlužicž. Duž tež njemóža awansiřowacz — we wojeřšich řjadach potracžowacz, kaž cži dobrowólniřy. S tym jenicžki wužitť, kotryž móhl řakon sa nich mēč, řhubja. Mjes wučerjemi řu so wschelake namjety stajile, kať móhlo so temu njedostatkej wotpomhacz. Tať řu namjetowali, so dyrbjale so pokladniřy řaložicž, i kotrychž měli řhudšchi wučerjo sa řwoje wojeřštwjo podpjeru dostacz. Tola wschitke tajke namjety řu malo pschitkulosče namakali. Mascha myřil je, so řu řebi wučerjo i tym řakonjom, wot kotrehož řebi wužitť nadžachu, wulku wobczěžnosč na řhibjet s'ložili. A temu pschidže, so njebudža řebi řhudšchi starschi wjazy řwěricž, řwojich řynow na řeminar dacž, dokelž dyrbja so wudawšew wojeřšeho lěta bojecž, kotrež saplacžicž njemóža. Duž dyrbimy so teho bojecž, so budža wučerjo w pschichodže hišchje bóle pobrachowacz, hacž nětko. A nusa je tola nětko hižo jara wulka. Kať budžemy to hižo w pschichodnym lěče cžucž, hdyž cži mlóžzi wučerjy kandidatojo, řiz řitry řeminar wopuschčja, do řastojniřtwja řtupicž njemóža, ale budža lěto psches wojeřštu řlužbu i wučěřštwja wsacz.

— Sařmarke je wěšče křeschčez, so w Ruskej hišchje žane miřowanje njeje, so dyrbja starschi řwoje džeczi do řchule řlacž. Psched křóřšim so na wyschnosč i tym prařchenjom wobrocžichu, hacž móžno njeje, tych starschich khostacz, řiz řwojim džeczom do řchule křodžicž njedadža. Winiřter je na to wotmolwil: „To so njehodži, dokelž ničto psches řakon miřowany njeje, do řchule křodžicž.“

„Bombaj Wóh“ njeje jenož pola řnjesow duchownych, ale tež we wschěch pschewawarňjach „Sserb. Nowin“ na wřach a w Budyšchinje dostacz. Na řchtwóřč lěta placzi wón 40 np., jenotliwe cžiška řo sa 4 np. pschedawaju.